

Előfizetési árak:

Egész évre 10 fnt — kr.
Félévre 5 „ — „
Negyedévre 2 „ 50 „
Egy hóra 1 „ — „
Egyes szám 4 kr.

DEBRECZENI ELLENŐR

Szerkesztőség:

Széchenyi-utca 1762. sz.

Kiadóhivatal:

Széchenyi-utca 1761. sz.

Hirdetések a legmérsékeltebb árszámítás mellett vétetnek fel.

Megjelenik mindennap, vasárnap kivételével.

A SZABADELVÜPÁRT KÖZLÖNYE.

A társadalom és a nép nevelői.

— Kovács Lajos főiskolai tanártól. —

A Gönczy egyesület tegnap tartott közgyűlését Kovács Lajos főiskolai tanár, az egyesület elnöke, nagyszabású beszéddel nyitotta meg, a melyben mélyrehatóan foglalkozik a jeles pedagógus a nemzeti kultúra alapvető munkásainak anyagi helyzetével, a tanítói fizetések rendezéséről szóló törvényt is tárgyilagossá itélt alá vévén, továbbá az iskola munkájával, munkája czéljaival. — E beszéd, mely az egyesület népes közgyűlésén zajos tetszésben részesült; méltán számíthat érdeklődésre a nagy közönség körében is.

Az egyesület megalakulása óta kifejtett tevékenységének főbb vonásokban rajzolása után az elnök ezeket mondotta:

Egyesületünk alakuló közgyűlése óta nagyfontosságú s messzekiható horderejű események hullámai merültek fel s torlódtak össze közéletünk tengerén. Közülök legközvetlenebbül érdeklő egyesületünk tagjainak többségét a tanítók illetményének rendezéséről szóló törvényjavaslata. S habár nem ily közvetlenül is, de érdekel az mindnyájunkat, kik a magyar kultúra ügyét szívünkön hordozzuk, kik a kultúra terjedésének, megizmosodásának, felvirágzásának kisebb-nagyobb körben munkásai, tényezői vagyunk. S éppen ez a meleg érdeklődés ösztönöz engem és szolgált másrésztől számomra alkalmat, hogy igénytelen felfogásomat és véleményemet e tárgy felől, jelen közgyűlésünkön pár szóval előadjam.

Mindenek előtt konstatálni kívánom ama feltűnő s legkisebb mértékű alkalmazva is, örvendetes jelenséget, hogy

azok, kik e tárgyban a nyilvánosság előtt, sajtóban és országgyűlésen felszóltak, csaknem kivétel nélkül buzgó óhajtasukat fejezték ki arra nézve, hogy a magyar kultúra alapvető munkásainak tisztességes megélhetés, nagyfontosságú feladatukhoz méltó, anyagi gondoktól lehetőleg ment existencia biztosítassék, hogy a tanító egészen iskolájának éljen, de abból meg is éljen, s abban találja legfőbb ambícióját, ha hivatásának minél hűbben megfelel, ha a hazafiságot s azzal együtt a nemzeti műveltséget minél szélesebb körben és intenzívebb módon munkálja, terjeszti. Mert ha felteszük is, hogy a szavak burka nem rejteget mindig életre való, csiraképes magot, értelmet; ha észlelhettük is, hogy a fülsiklandoztató frázisok jórésze nem éppen cél nélkül, önzetlenül s igazán használni-akarásból volt intézve a tanítókhoz, legalább elhallgattatta azokat, kik a tanítóban ma sem akarnak mást látni, mint kétes műveltségű, kopott abc-mestert, ki keserves kinok közt, jól-rosszul megtanít olvasni, úgy, a hogy írni, s esetleg a kis szorzótábla rejtegyeibe is bevezet.

Nem csekély társadalmunkban ugyanis az olyanok száma ma sem, kik, mintha átaludtak volna néhány évtizedet, a népsziművek rég idejét mult neveltséges alakjairól szerzik a tanítókra nézve biztos információikat. A való világban nem tekintenek szét, s így nem látják, vagy nem akarják látni, hogy azok a neveltséges alakok kiveszőben vannak, itt-ott találni már közülök kivételképpen egy-

egy példányt. De kivételről alkotni meg az általánosra ráillő szabályt, elég tág lelkiösmeretők van. Az abc-t kicsinylik, lenézik, — nem gondolva meg, hogy az abc a műveltség palotájának ajtaján a zár, s ki e zárhoz a kulcsot kezünkbe adja, az ajtót feltárja előttünk, csak olyan jó s érdemes munkát végez, mint a ki e palota termeit bebutorozza, izléssel díszíti, lakályossá teszi. Abban a tekintetben pedig vakság sötét éjjele nehezült látószerveikre, hogy éppen a legszámosabb tagból álló társadalmi osztály, a haza és egyház legszélesebb körű, legbiztosabb alapja, bázisa, az az áldott talaj, melyből, mint egykor Anteus a földtől, az elalélt nemzet mindannyiszor új erőt nyert a multban, s nyerni fog bizonyára jövőben is, a nép milliói, — műveltségének csaknem összes épületét a tanítók munkája emeli. És a munkás méltó a maga bérére!

Na de hallgatnak, s ez már eredmény. Csekély eredmény ugyan, de mégis valami. Több, mint 25 év kitartó, nehéz munkája után ime a tanítók testülete elérte, hogy ha barátaik jóindulata nem képes is valami sokat tenni értök, ellenségeik, fel sem vevők legalább hallgatnak!

De miért nem tehetnek többet barátaik? A hallgatók nagy sokasága miatt. A mi társadalmunk ma még nincs áthatva az iskola fontosságától, a közvélemény nem érti és nem érzi kellő mértékben a kultúra elsőrendű szükséges voltát, egyesek buzgólkodnak csak, de a tulnyomó nagytöbbség hidegen fogadja, kö-

A „Debreczeni Ellenőr“ tárczája.

Angyalszárnyak.

Irta: Catinle Mendés.

Palos-sziget királyának a fia egy szép nyári reggelen egyedül sétálván a hóban — mert Palos-szigeten nyár derekán, ragyogó napsugár mellett is havazik s a tehér, de nem fagyasztó hóhelyek lerakodnak a jázmin és orgona buján virító ágaira — földön valami gyémánt s ezüsthényben ragyogó tárgyat pillantott meg, a mely úgy rezgett mint a hárfa hurjai, melyek a zenész ujjai alól csak az imént szabadultak fel.

Ha kisebb volna, alakja után a hajnal harmatgyöngyeivel borított, kitépott galambszárnyak néznéd; de nagy azurba játszó, bizonyosan a paradicsomból aláhullott, megtépett tollú angyalszárny. — Ebben nem lehetett kétség.

A királyfi a ragyogó tárgy láttára bus gondolatokba merült. Eh! végre is valami égi hírnök a sötétség szellemével vívott harcában, vagy a pokol szelének egy csapásától találva vesztette el a szárnyait! Vagy talán azt az oktalanságot követte el, hogy egy este — eltévesztette a szobát — leült ama kegyetlen szeretők egyikének illatos ágya közelében kiknek nincs nagyobb gyönyörűségük, mintha

gyötörhetik azt, akit meglopják s megfoszthatják illuzióitól? Némelykor elégséges a nőnek egyetlen ölelése, vagy lehellete, hogy ez a szárny lehulljon. De bármint legyen a dolog, most nagy bajban lehet. Milyen megalázás, milyen bánat gyötörheti, hogy a tánczestélyeken melyeken a tizenegyezer szüz legbájosabbjaival tánczolnak kigunyulják égi fivérei, mert rosszul járja a keringőt — hiszen sánta! Sánta? Bizonyára. Minthogy nem vérből és husból valók, hanem szárnyakkal bíró, tiszta lelkek: az angyalok nem lábaikra sánták, hanem szárnyaikra.

E valószínű fájdalomra gondolva merült töprengésbe Palos-sziget hercege. Szánalom s részvétellel eltelve, nem tudta megérteni azt az eszmét, hogy egy cherubin, vagy szerafin hasonló legyen olyan szárnyaszegett galambhoz s elhatározta, hogy ezt a fehér, gyémántos, ezüstös s remegve végződő tárgyat visszaadja annak, a ki elvesztette.

Amde könnyebb volt ezt kigondolni, mint végrehajtani. Hogyan lehet megtalálni azt az angyalt, a ki szárnyai miatt bántódik? Nem lehet a Paradicsomkertbe minduntalan belépni mikor akarnának! Kifüggeszteni az egész királyság valamennyi városában, hogy az aki elvesztett valami értékes tárgyat, visszakaphatja a királyi palotában: hasztalan fáradság lenne. — Az angyalok nem szoktak az utcákon sétálni, mint az emberi pillangók. A fiatal herceg tehát nagy zavarban volt.

A tán elgondolta, hogy jó lenne tanácsot

kérni attól az apró teremtestől, a kit, szülei akarata ellenére, a szerelem hatalmával eljegyezett magának. Az erdővéd leánykája volt. A szárnyat hóna alá fogva, elindult a leányka fölkeresésére.

Megtaálta az erdő szé én, nem messze lakásuktól.

— Ah! édes szívem, — mondá — szomorú ujságot hozok neked.

— Miféét, ha szabad tudnom? — kérdé a leányka.

— Egy angyal elvesztette az egyik fehér szárnyát.

A leányka elpirult, de nem látszott meglepettnek.

Mintha már tudott volna erről a kellemetlen eseményről. És midőn a herceg hozzátévé: „El vagyok határozva, hogy visszaadjam, lehunyt a szemét, még jobban elpirulva.

— Edes szívem, — folytató — egyedül te tudhatsz utba igazítani, hogyan kezdjük ehhez a nehéz feladathoz. Te olyan szép és ártatlan vagy, hogy az össz-s égi szellemek találkat adnak nálad. nappal gondolataidban éjjel álmokban. Lehetetlen hát, hogy őket hallva ne értesültél volna róla: mi történt egyikükkel?

— Ugy van! — mondá — ismerem ezeket a dolgokat, a mennyire lehetséges, s tudom, hogy éppen az én őrangyalom az, ki egyik szárnyát elvesztette.

— Valóban? a te őrangyalod? Csodála-

zömbösen nézi fáradozásukat. Sőt akadnak számosan, kik csendes magán-körben, úgy sub rosa, gunnyal emlegetik ama buzgólkodók lelkesültségét, szerintök don Quichotte harczát.

Mások ellenben csendes resignációval megadják magokat s megnyugosznak e kijelentésben: „a magas fejlettségű népnevelés minden nemzet kulturájának legkésőbbben érő gyümölcse“, várjuk meg tehát, míg szép lassacskán s talán magától is felbő, kifejlődik. Miért fáradozunk, miért rakjuk, építjük a hidat, nem kényelmesebb lesz-e: bevárni, míg a folyó lefut? Aztán vannak jóhiszemű lelkek, kik abban találnak okot megnyugvásra, hogy a közvélemény mai irányzói, a társadalom vezéregyéniségei nem a modern népiskolából kerültek ki még, — másként lesz jövőben. Csalódtok jó lelkek! A közszellemet nem egyes ember, legyen bármi derék, teremti meg; — ama vezéregyéniségek nagysága többnyire éppen abban áll, hogy ügyesen eltalálják, mintegy csudásan megérik a közérzés delejes érverését, lázas lüktetését: felpattannak a közvélemény paripájára, előre nyargalnak, vezetnek, de csak abban az irányban, melyben jól tudják, hogy a társadalom menni, mozdulni akar. A közszellem az első, vezéregyéniségek támadnak magoktól. Minden idő megtalálta még a maga emberét, s a népiskola is meg fogja találni, mint megtalálta nem egyszer a múltban. Csak a közszellem, a társadalom legyen megnyerve ügyének, legyen áthatva a tanító igazaitól, menjen át a köztudatba, irányítsa a közvéleményt a népnevelés felvirágoztatásának elsőrendű, nemzetünk fenmaradását, boldogulhatását elsősorban biztosítható fontossága és szükségérzete. Ebből aztán önként következni fog, hogy a kik e fontos missiót teljesítik, mind erkölcsi, mind anyagi tekintetben méltók a nemzet hálijára és elismerésére.

tos véletlen Mond el nekem kérlek, hogyan esett meg veled ez a szerencsétlenség.

— A te hibád által: erről bizto-ítlak! Emlékszel arra a sétára, melyet együtt tettünk, valamelyik este a citromfák alatt, a mikor a csillagok úgy rezegtek, mint arany gyümölcsök?

— Hogyan feleltem volna azt el? Az volt az az est, a mikor te először engedted meg, hogy ajkaimmal arcodat érintsem, s azóta olyan illatos az ajkam, mintha rózsát ettem volna.

— Igen az este egy csókot adtál s az a milyen édes volt nekem, olyan kegyetlenül érintette őrangyalomat, aki az ágak között kísért, hogy figyelmeztess n s védelmezzen. Egyik szárnya eltűnt, mialatt te oltalmaztál gyöngédségeddel. Az őrangyalok törvénye az, hogy akikre az ég a fiatal lányokat bizza, azok első áldozatai vétkeiknek.

— Oh kegyetlen törvény! képelem, hogy őrangyalod így megbénítva, mennyire el van keseredve.

— Sokkal jobban, mint amennyire elképzelhetnéd.

— Megcsönkítva, megbénítva, képtelen arra, hogy akkor térjen vissza az égbe a mikor óhajtaná, vigasztalhatatlan s egyre sir. — És én úgy sajnálom, hogy rólad nem álmodhattam: nem hagyott aludni jajveszékésével.

— Fontos dolog hát, hogy minden áron visszaadjuk a szárnyát! Nem bánkódnám már a

— **A nemzetiségi mozgalmak s a magyar kormány.** Az Egyetértés megudakolta Wekerle miniszterelnöktől, mi a magyar kormány álláspontja az oláhok nagyszabeni népgyűléseivel és a Kollár tót költő tiszteletére tartandó pánszláv ünneppel szemben. A miniszterelnök kijelentette, hogy a szabeni főispán és a szabeni rendőri hatóságok a legszigorban utasítva lesznek, hogy a július tizenharmadikán rendezendő szabeni román népgyűlésen a legnagyobb szigorral járjanak el. Meg nem engedhetőek oly népgyűlések a melyekben idegen állampolgárok is részt vesznek, kivált, ha ezen népgyűléseknek politikai tendenciája van. Ugyanazért az utasítás oda irányul, hogy a mennyiben ily népgyűlések tartása czéloztatik, azokat már eleve tiltsák be. Ha pedig úgy jelentik be a népgyűléseket, hogy azokban csak idevaló állampolgárok fognak résztvenni s mégis idegenek is részt vennének, a népgyűléseket azonnal oszlassák fel. A netán megjelenő idegen állampolgárok a magyar politikai hatóság ezen jogi álláspontjáról már eleve értesítendőek s ha az értesítés dacára is gyűléseznek, azonnal kiutasítandók, esetleg le is tartóztatandók. Ezen meghagyás szoros megtartásáért az ottani politikai hatóságok főnökei személyesen felelősekké tétetnek s eljárásuk a minisztérium közvetlen kiküldöttje által ellenőriztetni fog.

— **Belföldi hírek.** (A főrendiház reformjára) vonatkozó átirata felett Debreczennek Szabadka város közgyűlése napirendre tért. Nagyváradi tanácsa a júliusi közgyűlésnek az átirat pártolását fogja indítványozni — (Népgyűlés Sopronban.) Sopron liberális gondolkozású polgárai népgyűlést tartanak e hónap 9-én. A február 20-án tartott katolikus népgyűlés ellentéte lesz az. — Meg akarják ismertetni a néppel az egyházpolitikai reformok valódi lényegét és ki akarják mutatni ezzel szemben a papság személyi érdekeit. A gyűlésre meghívták Eötvös Károlyt, Herman Ottót és Kronawetter bécsi képviselőt. Utóbbi megígérte, hogy ott lesz. — (Új titkos tanácsosok.) Batthyány Lajos grófnak, a fumei és magyar-horvát tengerparti kormányzóknak, valamint Vay Béla br. borsodvármegyei főispánnak a király a valóságos belső titkos tanácsosi méltóságot adományozta. — (A függetlenségi párt válsága.) Kossuth Ferencz levelet írt Polonyiéknek, melyben kijelenti, hogy Eötvösök kiválasztását a függetlenségi pártból a leghatározottabban elítéli. — (A bácsszeremi evangélikus) esperes-

a rossz fölött, a mit okoztam, de óhajtanám megtalálni a módját, hogyan tehessem azt jóvá.

— Azt hiszem, van egy — suttagá a leányka.

— Oh, mondd, mi az, mi az?

— Hát szükséges volna (s itt oly halkán beszélt, hogy alig hallottam a szavait) szükséges volna, hogy visszaálltassék a szép citromfák alatt tett séta előtti állapot. Őrangyalom elvesztette szárnyát, mert te nekem csókot adtál; visszahapná kétségen kívül, ha...

— Ha...! folytasd, kérlek folytasd!

— Ha én azt néked vi-szaadnám!

E szavakra remegve a szégyenpírral arcán olyan volt mintha, rózsává változott volna s mikor a herceg feléje közeledett, elragadtatva a módtól, melyet a leányka kitalált, elfutott az ágak között magára hintve azokról a nap sugaraitól gyémánt- és aranyfényben csillogó harmatcseppeket.

A királyfi utána futva, utólérte, leültette egy mirtus tövébe, mely nagyobb volt, mint egy nagy tölgy.

Itt, az erdő homályában a fészkek csendje közepette, a melyek elhallgattak, hogy halljanak, térdén állva beszélt hozzá, mint a hogy a templomban imádkoznak.

— Oh, hogyan szeretlek! Oh, hogyan imádlak! miért futsz hát e szavak elől! Aztán mondd neki édes dolgot. Mennyivel boldogabb lennék, mint a levél a vadgalamb tollainak érintésére, ha ajkad, ah! ah! a te ajkad! érintene lehelletével!

ség a kormány egyházpolitikai javaslatait helyeselte, s elhatározta, hogy bizalmi feliratot intéz a kormányhoz. — (Az országos középiskolai tanár egyesület) most tartja évi nagy gyűlését Szegeden.

— **Külföldi hírek.** (A német birodalmi gyűlést) Vilmos császár tegnap nyitotta meg. A trónbeszéd, kiemelte, hogy Európa politikai helyzete ugyan nem változott, — békés, — hanem Németország katonai erejének aránya a szomszéd államok katonai erejéhez képest kedvezőtlenebb lett, mint a múlt évben volt. — Ezért haladéktalanul új törvény javaslat terjesztetik a birodalmi gyűlés elé a hadsereg békelétszámáról. A birodalom érdeke megkívánja, hogy e törvényjavaslat mihamarabb elintéztést ny-rijen. A császár elvárja, hogy a német nemzet részéről áldozatkész támogatásra találjon — (Az ezüstválság.) Az ezüst ár folyamatosan csökkenése folytán Belgium mintegy 200 millió frankot veszít. A kormány elhatározta, hogy a deficitet fedezendő, a kamara elé javaslatot fog terjeszteni. — (A porosz képviselőháza) hetfői ülésén Fulenburg gróf miniszterelnök királyi üzenetet olvasott fel, mely tudatja házzal, hogy az uralkodó az országgyűlés jelenlegi ülésszakát július 5-én bezárja. — (A szerb szkupstina) berekesztése után a király két három heti körútra indul az országban. — (A kedive az angolok ellen.) Times-nek jelentik Kairóból: Hire jár, hogy a kedive arra kérte a szultánt, hogy az angol katonaságot török csapatok által helyettesítse és Cromer lord visszahívását eszközölje ki. Ezt a hírt azonban még nem erősítették meg.

A Gönczy egyesület működése.

Debreczen, július 5.

— Titkári jelentések. —

Alig félév óta áll fenn a hajdu megyei Gönczy-egyesület — már eddig is a vezetők buzgalma következtében szép és szebb jövővel kec-egtető sikert ért el. Az eddigi sikerekről számoltak be a tegnap tartott rendkívüli közgyűlésen felolvasott titkári jelentések, a melyeket kivonatossan alábbiakban ösmertetünk.

Thót László egyesületi titkár nagy gondal készült féléves jelentéséből adjuk a bevezető részt és a következő adatokat:

Tisztelet Közgyűlés.

Mielőtt évi rendes közgyűlésünkön egyesületünk eddigi működésére minden részletében

A leányka nem felelt, elfordította fejét; nem akarta látni azt a kedves arcot, melyre őh! oly örömmel lehelne rá egy hosszú csókot.

A herceg busan folytatta: — Milyen kegyetlen, hogy nem akarsz arcomra lehelni egy csókot. Érténém, hogy megtagadod tőlem azt a mérbetetlen örömet, a miért úgy esengek, ha csak rólam volna szó, akit te nem szeretsz annyira. De, óh kegyetlen, nem gondolsz őrangyalodra, aki siratja fehér szárnyát? Feled, hogy nekem visszaadva a csókot, neki visszaadod a szabad röplést a felhők paradicsomának csillagai között? Milyen boldogtalan mennyire szánalomra méltó: Itt vonszolja magát a sáros földön a helyett, hogy uszna kéjelegve a hajnal rózsás felhői között; a ki a napsugaraitól szokott fényleni, lakó a föld porától. Láttál már vad gerlét, mely féligholtan, az ágra akar röplüni s nem bír? Ehhez a madárhoz hasonlít ő. Ah! a szegény! Ha már nem érzesz irgalmat irántam, légy irgalommal ő iránta s szánd el magad, tégy engem boldoggá, hogy ő legyen az!

Valószínűleg ezt megfontolva engedett a leányka.

Ugy gondolta, hogy kötelessége beleegyezni egy ember boldogságába, egy angyal boldogságáért: és lassan, azzal a vonakodással, a mi annyira felfokozza a vágyat, ajkai közeledtek a rózsás fiatal arcához. Aztán rátapadtak. Az ágak megrezdültek. — Az angyal röplött el örvendezve két szárnyával.

kiterjesz
hogy fő
tevéken
tünk kö
M

hogy a
Tanfelü
egyesüle
volt szü
áldást h
vetett n
gyökere
igen ért
egyesüle
bénítola
ezen és
egyes ta
pánczelt
kánynya
ság élte
sugár m
röl kim
Ig
tőzkodá
hogy m
élen a
lelkehev
genfeld
egyesüle
addig I
még ige
egyesül
noha ör
kul beir
vekedöt
ama nag
hogy D
mint eg
hallhat
hogy elm

A
tartott,
munkái
által esz
zetek,
tásukat
bizottsá
törekvés
mányi ü
fuvarköl

A
2 alapít
240 tag
félténye
kr, —
sói vast
gogiai k
kezetü p

A
működés
czeni
tottak:
Imre, Z
értekez
iskola f
továbbá
kon ter
vésbé s
Ludmill

A
meg. El
zül Szé
Vince
jutalmat
oldására
ségesen

A
alakult
Gyula,
egyesül
művek
jelenni.

A
az egye
földesi
A
egyik
Zsigmon
jelentés

A
kezdem

kiterjeszkezhett: méltóztatassanak megengedni, hogy főbb vonásaiban rámutassak amaz áldásos tevékenységre, mely bölcsőjében ringó egyesületünk körében már eddig is megnyilatkozott.

Mindenek előtt konstatálni kívánom azt, hogy a mag, melyet ritka tevékenységű kir. Tanfelügyelőnk, Eötvös Károly Lajos, a Gönczy-egyesület elnöke alapján elvetett, korántsem volt sziklára dobott mag, hanem abban a jó és áldást hozó debreczeni és hajdúvármegyei földbe vetett mag volt, mely immáron megfogamzott, gyökeret vert, sőt már mint csemete is termelt igen értékes és figyelemreméltó gyümölcsöt, noha egyesületünk működésére némileg még mindig bénítólag hat az a hideg közöny, mely Debreczen és Hajdúvármegye hatalmas tantestületének egyes tagjait mint jégpánczél övezi. Ezt a jégpánczél mielőbb szét kell törnünk, nem csakánynyal, hanem a példás és példátadó munkásság éltető és életet adó melegével, mely meleg sugár még a jégkolosusokat is képes helyekről kimozdítani.

Igen tisztelt r. k. közgyűlés. Nemével a tartózkodásnak merek rámutatni azon körülményre, hogy míg Debreczen és a vidék intelligenciája, élén a minden magasztos és kulturális célú lelkehevével támogató főispánunkkal, gr. Dégenfeld József uró méltóságával, vállvetve siettek egyesületünk erkölcsi és anyagi támogatására, addig Debreczen és Hajdúvármegye tanfőnökei még igen jelentős részét nem voltunk képesek egyesületünk nemes céljai számára megnyerni, s noha örömmel mutatok rá, hogy a rendes tagokul beiraakozó tanfőnöki száma is folyton növekedőben van, mindazonáltal még messze vagyunk ama nagy bőderejű intenczióknak megvalósításától, hogy Debreczen és Hajdúvármegye tantestülete, mint egy test és lélek sorakozik a Gönczy Pál hallhatatlan nevét viselő egyesület zászlója alá, hogy elmondhassuk: „Egy mindért, mind egyért.”

A választmány az első félévben 3 ülést tartott, — amelyeken többnyire a szervezkedés munkái folytak. A választmánynak küldöttség által eszközölt fölkerésére a helybeli pénzintézetek, egyesületek anyagi és erkölcsi támogatásukat megígérték, — Hajdúvármegye közigazgatási bizottsága pedig valószínűleg az egyesület azt a törekvését fogja támogatni, hogy a köz és választmányi üléseken megjelenő tanító tagok naplójai és fuvarköltéségei a községek által térítessenek meg.

Az egyesületnek a törzskönyv szerint van 2 alapító, 48 pártoló és 190 rendes, összesen 240 tagja, — ez a szám azonban újabb jelentékeny szaporodott. Bevétele volt 268 frt 15 kr., — kiadása 85 frt 96 kr. Schmed A. brásói vasbutor gyáros értékes, a modern paedagogiai követelményeknek megfelelő vas és faszerezetű padot ajándékozott.

A titkárnak jelentése felöli a járás körök működését is. A márcz. 15-én alakult debreczeni körben előadásokat, felolvasásokat tartottak: Sinka Sándor elnök, Káposztás Imre, Zala Márk, kinek a „nőiipar“ című értekezése a nőegylet által létesített női ipariskola fölállításának lön kezdeményezőjévé, — továbbá Eötvös K. Lajos. — A külvárosokon tervezett népies felolvasások azonban kevésbé sikerültek. — Nagyné Zámorovszky Ludmilla tett e téren kísérletet.

A szoboszlói kör. febr. 8-án alakult meg. Ertekeztek, felolvastak e kör tagjai közül Szécsi Miklós Gönczy Pálról, Lázár Gyula, Vincze József földes tanító 10 arany korona jutalmat tűzött ki pályadíjjal ezen kérdés megoldására: Megélhet-e 400 frt fizetésből tisztességesen egy három tagú tanítói család?

A h. b. s. z. ö. r. m. y. i. kör márcz. 29-én alakult meg. Azóta ott felolvastak Porcsalmi Gyula, Tóth Mihály, Sebestyén Béla. — Az egyesület kebelében felolvasott legértékesebb művek a filléres füzetekben is meg fognak jelenni.

A jelentés végül részvétellel emlékezik meg az egyesület első halottjáról Karácsony Mihály földes tanítóról.

A központi bizottság, az egyesület egyik intéző testülete működéséről Kuti Zsigmond bizottsági titkár számol be részletesen jelentésben.

A bizottság rövid féléves működésével a kezdeményezést minden téren megtette. Első

feladatával a „Tanítók otthon“-ának létesítését, mely összekötő kapocsul szolgál a tanügy terén működőknek. Másik feladata egy szak-könyvtár és állandó tanszermuzeum alapítása, — továbbá ismeretterjesztő füzetekkel az általános közművelődést terjesztetni, a selejtes ponyvairodalmat kiszorítani, — végül az otthonban szaklapokkal, folyóiratokkal a tagokat ellátni. A központi bizottság munkaprogramja, szervezeti szabályzata készen van, — az otthon és állandó tanszermuzeum helyiségének kibérléséről gondoskodva van, hogy az egyesület állandó tanszermuzeumát minél szélesebb, biztosabb alapon létesíthesse s egy uttal mintául szolgálhasson a helybeli tanintézetek felszerelésénél: tervbe vétetett orsz. tanszer kiállítás rendezése a jövő 1894-dik tanévben, — melyből a G. egyesületnek nagy anyagi és erkölcsi haszna lesz.

A központi bizottság buzgó, a nagy közönség által is érdeklődéssel kísért működése már is eredményezett egy Debreczenre és vidékére létező intézmény felállítását: — ez a nőegylet által felállítandó női ipariskola. Egy magán összejövetelen 10 db. aranyat tűztek ki ezen kérdés megvitatására: „Mennyiben hasznos és czélszerű a gyermekszínháték mint paedagógiai eszköz az iskolában? Városunk jelesebb írói pedig népies, ismeretterjesztő munkáikat a központi bizottság rendelkezésére fogják bocsátani.

„Tanítók, tanárok, orvosok, ügyvédek, kereskedők és iparosok seregletek zászlónk alá — így végződik a jelentés — és támogatnak bennünket munkánkban. Az egylet létjoga és jövője tehát biztosítva van. Remélhető, hogy tagjainak további pártolása mellett a magunk elé tűzött célt el is fogjuk érni.“

Irodalom — Művészet.

Művészvilág Debreczenben.

Alig csattant el a fumeiek bucsucsókjá, mikor a Muzsák által homlokra csókolt 3 magyar művész: Jászay Mari, a jelenkor legnagyobb tragikája, Hilgermann Laura, a m. kir. opera színház új csillaga és Polonyi Elemér, a fiatal nemzedék egyik kiváló és szeretetreméltó zongoristája megérkeztek.

A vasutnál az estély rendezője, László Albert várta a kis, de nagy-művész társaságot és egyenesen az „Arany-Bika“ szállodában levő lakásokra kísérte őket. — A művészek és különösen a két hölgy annyira érdeklődött és vágyott megösmerni — a magyarság szívet — a mint Jászay Debreczent nevezi — hogy felkérték Dr. Kardos Samut, miszerint kalauzolni őket a városban és mutatná meg nekik annak érdekesebb középületeit.

Délután 4 órakor indult el kocsin a kis társaság és legelőbb is a főtérre át a római katolikus templomot szemlélték meg. — onnét a Bathyágy-utcán át a városi színházhoz hajtottak — majd a Kószuth-utcán végig menve, megnézték a reformátusok felsőbb leányiskoláját, — és a góth stíű új templomot, onnét egyenesen a collegiumhoz hajtottak. A collegium nemes de egyszerű frontja, hatalmas várnégyszögűhöz hasonló udvara, akácztól övezett falai rendkívül lekötötték a két művésznő figyelmét. De a nagy Petőfi nek a a kicsiny lépcsőházban eldugott szobra nem nyerte meg egészen tetszésüket. Annál nagyobb elragadtatással nyilatkozott Jászay Csokonai szoborról, melyet a magyar szobrászat eddig még utól nem ért remekének nevezett — különösen a gyönyörűen kidolgozott főt, a lelkes arcot és természet-s tartást dicsérvén azon. — Majd meglátva az 1848. augusztus 2-ki vesztt csata emlékéét — felkiáltott — pom-pás, nagyszerű, fenséges, ámdé úgy rémlik, mintha már valahol láttam volna ezt a kőoroszlánt — és tenyerével nagyot ütve hatalmas homlokára — mintha emlékeit felköltöni akarná — így szólott: most már tudom Lucezernben láttam Thorvaldsen sziklába faragott orosz lányának a hü másolata ez.

A szobrok megsemlélése után a Rákóczy harang zugása között (éppen halottat kísérték örök nyughelyére) bementek a történe-

nevezetességű Nagytemplomba — annak hideg de méltóságteljes belseje tömposzans hatást gyakorolt a két művésznő fogékony lelkületére, mégakusztikáját is megpróbálta Jászay hatalmas hangjával. Körülbelül 5 óra volt, mikor a bájos Margit fürdő rövid megtekintése után a Nagyerdőbe hajtottak. Ott azonban nem szállottak ki a parkban, mert előbb látni kívánták a hatalmas erdő vadonát. Csak egy teljes órai séta után tértek vissza a parkba, megszemlélvén a szebbnél-szebb villákat. A közsétéről ugy 7 óra tájban érkeztek haza a hölgyek — és csakhamar az öltözködéshez fogtak, hogy a műsort, mely ugy is 2 órát veszen igénybe, pontosan elkezdhesék. Csak hogy ember tervez és zongora hangoló végez. — Ugyanis Polonyi Elemér, kinek a concert első számát játszani kellett, megpróbá vá közvetlenül az előadás előtt a híres zongorát, nagy meglepetéssel és nem kis ijedtséggel azt tapasztalta, hogy az rettenetes hamsau szól, pedállja pedig kegyetlenül nyikorog.

A művész önértétét annyira felháborította ez a körülmény, hogy ő ezen a zongorán képtelen játszani és nem is játszik. S a művész társai és barátai kérelmére volt hajlandó csak részt venni a hangversenyen, de ezt is, amint mondá, a vele szemben oly figyelmes és nagylelkű debreczeni könnönség kedvéért teszi csupán. Bár a zongora csakugyan impertinensül viselte magát, a geniális fiatal művészt a publicum igen lelkesen fogadta.

De azonnal tetőpontra hágott a conservatizmusáról oly híres debreczeni publicum lelkesedése a mint a 2-ik piece előadására Polonyi karján, fényes fekete ruhában megjelent a Jászay Mari hatalmas alakja. Perczekig tartott a tapsvihar — melylyel a debreczeni publicum a jelenkor legnagyobb előadó művésznőjét fogadta. Csak mikor leült székére és kezébe vette a Kiss József költeményeit hogy azok legszebbikét, a Jehovát szavalja, állott be a csend.

Lázban égő szemekkel, elfojtott lélegzettel, dobogó szívvel hallgatta a publicum azt az előadást, melynél nagyszerűbbet concertben nem hallott még talá: soha senki sem — és mikor az öreg Jób fájdalmát első kétségbeesését ecsetelte — a nagy művésznő — vele sirtak együtt a gyengébbek — és a velőkig megárazkodva hallgatták az erősebbek. A taps és éljenzés mint egy orkán elementaris erővel tört ki a publikumból és Jászay Mari az anyni dicsőséget aratott s világhírű művésznő — miként aztán később maga mondá — a büszkeség és boldogság meghatottságával fogadta a puritán Debreczen hódotát a költészet, művészet és igazság előtt. Elvagyok az a Miriám a ki 11 éves korában ott hagytam az atyámat — nekem írta Kiss József ezt a művet — bárha akkor még nem is ösmert! Ime, így találkozik a költő és művész; összeköti a közös sors a közös szenvedés!

Miként Apponyi vagy Szilágyi hatalmas beszédei után öt percnyi szünetet tartanak a parlamentben, akként mult el egy néhány perc itt is, míg a rendezőségnek csak eszébe is jutott, hogy most már Hilgermann — az isteni Laura, a mint őt nevezik — következik. Maga a művésznő, Hilgermann Laura is azt mondja, hogy neki nem szabad hallgatni a Jehovát mikor Jászay után közvetlenül ő következik, mert ez annyira felizgatja és megijedti őt, hogy nem képes akkor mindjárt énekelni.

Hilgermann Laura kellő méltatásához a miénknél több tér kívántatik, — éppen ezért röviden. — csak arra szoritkozunk, hogy ő a dalművészetben méltó párja és társa Jászaynak, e mellett még szép és ifju, bájos és kedves, modora és tartása ment minden affektációtól és így nem csoda, ha egy csapásra megnyerte a debreczeni sziveket.

Esti 10 óra után ért véget az a Concert — mely babár közvetlenül a fumeiek távozása után, és a nyári saison elején lett megtartva — mégis fényesen sikerült, mert még a vállalkozó is, daczára a nagy kiadásoknak, szép nyereséget aratott.

Vegyes hírek.

* **A podesta barátja.** A sok kedves emlék között, a melyet Ciotta fiumei polgármester a debreczeni utban szerzett, egy kevésbé kellemes is akadt. A fővárosban időzése alkalmával — írja a P. N. — a főposta mellett ismeretlen elegánsan öltözött uri ember robant hozzá és össze-vissza ölelte és nem győzte dicsérni egészséges színét. A polgármester csodálkozott, meg akarta mondani, hogy nem emlékezik az ömlengő jó barátira de az nem engedte szóhoz jutni mindaddig, míg el nem mondotta neki, hogy éppen most járt a postán, de még nem érkezett meg a pénze a jószágigazgatójától. A régi barátság révén huszonöt forintot hátrahagyott kéri a polgármester úrtól. A megostromolt polgármester hiába szabadkozott otthon felejtett tárczájával, a földbirtokos ur szavalt és kéregetett tovább, míg végre leszállott három forintig, amit zsebrevágva — meleg kézzel közölt eltűnt egy mellékutczában. Ciotta mosolyogva mesélte el barátainak ezt a kis utazási epizódot.

* **Te'eky Sámuel** gróf hat hónapi távollét után Indiából haza érkezett. A szenvedélyes utazó indiai tartózkodása alatt igen sok etnografiai ritkaságot gyűjtött, a mikkel a muzeumot ajándékozza meg.

Helyi hírek.

Tájékoztató.

A királyi táblán hivatalos órák a segéd és kezelő hivatalokban d. e. 8—12, d. n. 2—5 óráig tartanak. — Az igtató, kiadó hivatal és az irattár a felelők felvilágosításokat ad hétköznapokon d. e. 9—11, d. n. 8—4 óra közt; vasárnapokon és ünnepnapokon d. e. 10—11 óra közt.

Nyilvános olvasóterem a kollégiumban, nyitva van hétfőn, szerdán, szombaton d. n. 3—6-ig.

Anyakönyvtár a kollégiumban a közönségnek nyitva pénteken délelőtől 11-től 12-ig.

Muzeum a kollégiumban nyitva van vasárnapokon d. e. 10-től 12-ig.

A m. kir. meteorológiai intézet időjelzése a debreczeni távirda hivatalnál július 5-én: derült, meleg, száraz.

Séta hangverseny a Margit-fürdőben, minden vasárnap d. n. Rendezi a katonai zenekar.

Térzene minden szerdán este 1/2 6 órakor a Nagyerdőn.

Július 9. d. e. 10 órakor az iparos ifjak önképző egyesületének közgyűlése.

Július 9. A baromfi tenyésztő egyesület közgyűlése.

Július 10-től 31-ig. vizsgák a gazd. tanintézetben.

Augusztus 7—15. Országos vásár.

Október 2—10. Országos vásár.

— **Fiume, Budapest és a megsértett Debreczen.** A fiemeieket fogadták Debreczen után Budapesten. A pályaudvarban várták őket a főváros részéről Kammermayer és Gerlóczy polgármesterek, Lung tanácsnok, Kullmann főjegyző, a fővárosi egyesület részéről Reményi Antal. Képviselet volt aztán a budai dalárda, az Egyetértés férfitársaság, a Ganz-gyár dalegyesülete, a daláregyesület országos szövetsége s a nemzeti zenede. A valóban impozáns fogadtatás után, a mely alatt Gerlóczy alpolgármester és Ciotta podesta tolmácsolták a látogatók és vendéglátók érzelmeit, a társaság — végig a fellobogozott városban — a főváros margitszigeti lakomájára vonult. És itt történt valami, ami (ha valónak bizonyul) Debreczenre nézve érzékeny és méltatlan sértést képezne, a melylyel szemben a megfelelő megtorlás el nem maradhatna s e megtorlás formájának megtalálása Debreczen vezető köreinek képezné feladatát Kammermayer Károly polgármester nyitotta meg az — úgy látszik, — nem éppen fővárosias fényűs inkább a keret, vagy is a tündéri szép Margitsziget által emelt disztrakoma felköszöntőinek sorát. Ez a felköszöntő lenne a fogadtatáson a parthie honteuse, a

szégyenfolt, ha ugyan akként hangzott, a mint a „Budapesti Hirlap“ közli a következőkben:

„Kammermayer Károly polgármester nyitotta meg a felköszöntők sorát. Elmondta, hogy a főváros mennyire örül, hogy vendégeként fogadhatja Fiume lelkes polgárait, egyben ama reménységének adott kifejezést, hogy nálunk jól érezhették magukat, **mert most nem a Hortobágyon vagy Debreczenben, hanem a műveltség tanyáján vannak.** Mind a mellett dicsérettel emlékezett meg a polgármester a debreczeniekről, a kik édes test, véreiképpen bántak a fiemeikkel. Éltette aztán az ország gyöngyét, Fiume városát, annak magyar érzelmű polgárságát s derék podestáját — Ciottát.“

Megjegyzendő, hogy ezt a toasztot a l y a l a k b a n csak is a „Budapesti Hirlap“ közli, a többi fővárosi lap vagy csak futólag érinti ezt a kényes pontot, vagy egyeznek tudósításaik körülbelül azzal, a mint a toasztot a „Magyar ujság“ hozza, melyből (találomra éppen e lapot választva ki) ismét közöljük a Kammermayer polgármester toasztjára vonatkozó tudósítást. Szerinte így szólott volna Budapest polgármestere:

„Nem nyújthatjuk önöknek azt, a mit a lapok tudósításai szerint Debreczen nyújtott, de ha örömről ezúttal nem nyilatkozik meg oly zajos és nagyszabású külsőségekben, szívélyességben nem engedünk a debreczenieknek. Fiume fénye és büszkesége hazánknak és lakói igaz magyarok. Nyelvük nem magyar, de szívük az és valamint mi nem kevesebb szívélyességgel fogadjuk őket, mint Debreczen. Ugy ők nem kevésbé hazafiak, mint Debreczen tősgyökeres magyarjai. Üdvözöm Fiume hazafias, művelt polgárságát, melyekkel a műveltség a hazafiság és a szeretet egybefűz bennünket. Most pedig engedjék meg, hogy vegezzem szavaimat: Evviva la patrotica citta di Fiume et illustrissimo sua podesta Giovanni de Ciotta!“

Ebben már volna reánk nézve valami hizelgő is, bár nagyon furcsa, hogy a hatalmas fő- és székváros világvárosi fényözönét állítják szembe a mi vidéki városunk egyszerű, de tiszta lángu mécsesével. Ez a párhuzam tehát már magában sem állja meg a kritikát. Már most az a kérdés, hogy mi történt? A „Budapesti Hirlap“ volt-e őszintebb s a többi lap csak a megessett botrányt takargatta és halgatta el, vagy pedig a „Budapesti Hirlap“ éreztetett velünk, szegény civis-várossal és ezúttal nem először, egy kis maliciát? Vagy egyáltalában nem történt egyéb, minthogy a polgármester ur — a mi különben emberi dolog — kissé elszólt, vagy homályosan fejezte ki magát s a dolgot a többi lap és a fiemeiek előtt magán uton hamar reparálta is? Igy kellett lenni, mert a banketten felszólaló fiemei szónokok, Ciotta podesta, Dall' Asta (ki ellen a Walluschnig-féle nyilatkozatokat szintén a „Budapesti Hirlap“ fordította le a fiemei olasz lapokból), Körösi Sándor sat. az állítólag elmondott sértő szavakra nem reflektáltak. Ez pedig, a debreczeni testvéri ölekezés után legalább is elképzelhetetlen volna. Tudjuk azonban és tapasztaltuk sokszor, hogy a fővárosi sajtó, bár azt hisszük, hogy Debreczen igen tekintélyes bányáddal járul fennállásához, bizonyos hidegséggel, kesernyénen ír városunkról, a minek oka egyes esetekben alighanem az írók és művészek kirándulásának egyik-másik epizódjára vihető vissza. — Éppen azért nyilatkozunk csupán fenntartással a magyar fő- és székváros polgármesterének toasztjáról s megvárjuk a legilletékesebb helyen, Kammermayer unál történt utánjárásunk eredményét. Jól esik hinnünk, hogy a magyar főváros polgármestere nem képes arra, hogy

a kulturájára oly sokat áldozó Debreczen, — mint a műveltség ellentétét, — barbár féltésiai várost tüntesse föl, jól tudva, hogy Debreczen haladásának aránya legalább is egyenlő a főváros haladásának tempójával, sőt egyben-másban p. o. a közegészségi dolgokban, a magyarságban és a — hivatalos toasztok ildomosságában még — előbbre is vagyunk Budapestnél!

Gróf B a t t h i á n y Tivadar úrtól, Fiume orsz. gy. képviselőjétől, Karlsbadból jul. 3-iki kelettel vettük a következő sorokat:

Igen tisztelt szerkesztőség!

Ma vettem kézhez a „Debreczeni Ellenőr“ diszszámát, melyért sietek az igen tisztelt szerkesztőségnek leghálásabb köszönetemet tolmácsolni.

Minthogy a „Debreczeni Ellenőr“-ben híven lesznek leírva a reánk fiemeiekre örök emlékü napok emlékei és minthogy én véghetetlen sajnálatomra fiumei barátaimat a debreczeni utra el nem kísérhettem, az ottani látogatás emlékéit pedig örök időkre szeretném magamnak eltenni: ugy igen kérem a mélyen tisztelt szerkesztőséget, kegyeskedjék nekem az Ellenőr azon számain, melyekben a fiumei látogatás megörökítve lett, nekem megküldeni. Eleve is hálámat és forró köszönetemet fejezem ki ezen tiszteletteljes kérelmem teljesítéséért, maradtam sat.

A fiumei sajtó üdvözlétére ma a következő távirat ment Fiumébe: „La Bilancia, Fiume. Testvereinket üdvözlöljük diadal utjokról visszatérőben, otthon soha szívesebben nem fáradtunk, mint megírásában annak, hogy mennyire szeretjük fiumei testvereinket. Vivano nostri cari fratelli fiumani! „Debreczeni Ellenőr“ „Debreczeni Hirlap.“

A következő táviratot kapta M á r k Endre úr, a dalárda elnöke:

FIUME. Jul. 5. (Érk. 11 óra 40 p.) A Fiumei magyar daloskör azon tagjai, kiknek ma itthon kellett lenniök, szerencsésen megérkeztek. Küldik Adria partjáról hálás köszönetük mellett testvéri csókjukat a nemes debreczeni dalegyletnek. Zelinszky Ferencz, vigalmi bizottsági elnök.

Megemlítjük, hogy Váczy János úr több debreczeni polgár nevében táviratilag kérdést tett Kammermayer polgármesternél a toaszt tárgyában. (L. „Legajabb“ cz. rovatunkat.)

— **A Gönczy-egyesület** tegnapi bankettjének még több érdekes pontja volt. A midőn Kovács Lajos felköszöntötte a szintén jelenlevő Tordai Gábor ügyvédet, Tordai nemes lelkesülésében 25 frttal az egyesület alapítói közé lépett, mint negyedik alapító tag. E őt v ő s K. Lajos melegen emlékezett meg a Tóth László egyesületi titkár, ugy szintén Kuti Zsigmond központi bizottsági titkár működéséről, kivált az előbbiről jelentve ki, hogy nem csak testileg, de szellemileg is bevalik Harcolásnak. Ugy az elnök, mint a titkári jelentéseket mai számunkban ismertetjük. Tóth László a kitünő pedagógus titkári jelentésének kimerítő és alapos voltáról zamatot, magyar nyelvről különben nagy elismeréssel emlékezett meg a tagoknak Tordai ügyvédnél tartott összejövetelén Varga Bálint budapesti ev. ref. főgymnáziumi tanár is.

A tordai Gábor által tett alapítványt különben az egyesület ekként köszöni meg:

A Gönczy-egyesület t. tagjait van szerencsém tisztelettel értesíteni, hogy tekintetes Torday Gábor ügyvéd ur, a tanítók nemeskeblű barátja s minden kulturális cél buzgó előmozdítója, a Gönczy-egyesület alapító tagjai sorába belépett és az alapító tagsági díjat 25 frtot kezéimhez lefizette. Minthogy e tény a tegnapi tartott közgyűlés berekesztése után

történt, szíves köszönetem nyilvánítása mellett t. alapító ur részére ezen az uton hozom az egyesület tagjainak tudomására. Debreczen, 1893. július 5. Kovács Lajos, tanár, a Gönczy-egyesület elnöke.

— **Két öngyilkosság.** Debreczenben is napirinden kezdenek lenni az öngyilkosságok. Ismét két szerencsétlen ember vetett véget életének s most már rövid néhány nap alatt képviselve látjuk a szomorú krónika leggyakoribb három típusát: a szigorú osztályzat miatt elkeseredő diákot, a katonasor vas fegyelme alatt megtörő közlegényt és a nyomor elől halálba menekülő napszámost. A tegnapi történt öngyilkosságokról a következőkben tudósítunk:

Vass József mintegy 50 esztendősen napszámos, ki évek óta a guthi erdőben dolgozott, tegnap délután 5—6 óra között, a nagy-csapó-utca végére eső Trnka-féle gőzmozgómóháta mögött levő hízalókban, magát hat lövetű forgó pisztollyal föbelötte. Mire a közelben tartózkodó emberek elösiettek, Vass József kiadta a lelét. Hulláját beszállították a közközház hullakamrájába. — A szerencsétlennek népes családja, sok apró gyermeke volt, kiket csak nehezen birtartani s a félen át is fűtetlen szobában laktak és sokat éheztek. Az apa az utolsó időben gyöngülni érezte magát s munkaereje is fogyni kezdett. A mint beszéltek, a szerencsétlent saját s gyermekei sorsa felett való kétségbeesés birtára a szomorú elhatározására.

Rácz Lajos a h. állomásozó cs. és kir. 39. gyalogezredben szolgált közlegény tegnap d. u. a Kossuth-utcai temető végében levő sűrűségbe vonult s magát telakasztotta. Halva találták meg.

— **A fürdőkből.** A bártfai fürdőben a hozzánk beküldött névsor szerint június 28-ig 339 vendég tartózkodott. Ezek között voltak: Kiss Aron ev. ref. püspök, özv. Veres Istvánné, özv. Balogh Jánosné, dr. Varga Géza megyei főorvos, özv. Varga Lajosné és családja, Lichtschein Menyhért és családja, Némethy Lajos ev. ref. lelkész és családja, Ujhelyi Koncz Ferenczné, öz. Horváth Mihályné, Daku Mária, Szabó Julianna, mind annyian debreczeniek és Somogyi Eszter H. Szoboszlóról.

— **Juh-himlő.** Farkas Albert mácsai biztos jelentést tett a mezőrendőrségnél, hogy a porosháti juhnyájban kiütött a ragályos juh-himlő. Kálmánchey Mór r. kapitány elrendelte a zárlatot, s mert a nyájból az egészséges állatok különválasztása a ragály elhurocolása nélkül nem lehetséges, egy az 1888-ik évben kelt földművelésügyi miniszteri rendelet alapján a utasította a mátai biztost, hogy a nevezett nyájra a himlő elleni kényszerbeoltást alkalmazza s annak végrehajtásáról mielőbb adjon értesítést. Annyival érdekesebb ez a dolog, mert juhoknál himlő elleni beoltás még Debreczenben nem történt.

— **A róm. kath. szülők figyelmébe.** Alulírott a népiskolai tantárgyakból a nagy szünidő tartama alatt ismét tanfolyamot (privát) nyit a róm. kath. fiúiskola III-ik osztálya tantermében. Tandíj egy óra 3 frt. Gimnáziumba készülő népiskolai növendékek a latin írást és olvasást is elsajátíthatják. Beiratkozhatni naponként d. e. 8-tól 10 óráig. Thót László r. k. tanító.

— **A kisasszony keresztlevele.** Az utcán keresztlevelet találtak s azt be is szállították az I. ker. kapitánysághoz. A keresztlevelet ha nem vagyunk indokoltak, 1887-ben október 2-án állították ki Kassán, a gyermek neve Gizella Francziska, szülők Benedeky Nándor és Hagerdorf Hermin.

— **Husarak.** A kóserhus árát 4—4 kraljebb vitték Ungvári és Nagy kisujtcai mészárszékben s így azok 56 kralj kapható. — Juhus ára 44 kr.

— **A debreczeni tűzoltóegylet új alapszabályait** már elkészítette a tüztő parancsnokság s a héten jóváhagyás végett betérjeszti a város tanácsához.

— **Képviselő választás összeírása.** Az 1876. évi XVIII. t. cikk 2-ik §-a, — továbbá az 1874. évi XXXIII. t. cz. 41. 43. 44. és több §-a alapján értesítettek az országgyűlési képviselő választásra jogosult városi lakosok, hogy az összeíró küldöttségek által betérjesztett névsor nyomán a választók 1894. évi ideiglenes betűrendes névjegyzéke a központi választmány által összeállított, mely névjegyzék a városházi kis tanács-teremben folyó évi július 5-ik napjától kezdve közszemlére kitétetik, hol is reggel 8 órától 12 óráig a névjegyzéket mindenki megtekintheti — délután 2 órától 6 óráig pedig egy előjárásági tag jelenlétében lemásolhatja, felszólamlását a kitélt követő 10 nap alatt vagyis f. évi július 15-ig beadhatja. A beadott felszólamlások ugyanott a névjegyzékek mellett július 16-ától kitéve bárki által megtekinthetők, s az azokra netalán teendő észrevételek f. évi július 25-ik napjáig beadhatók lesznek. Ugy a felszólamlásokat, mint az azokra tett észrevételeket a központi választmányhoz intézve írásban a polgármesterhez vagy helyetteséhez kell benyújtani; — megemlítetvén, hogy mindenkinek jogában áll azon választó kerületben, melynek névjegyzékébe felvétel, bármily jogtalan fevétel, vagy kihagyás miatt ugy saját, mint más személyét illetőleg felszólalni. Debreczenben, 1893. június 17-én. A központi választmány.

Legujabb.

Kammermayer polgármester toasztja.

Kammermayer polgármesterhez a margitszigeti toaszt tárgyában lapunk szerkesztősége ma délelőtt táviratilag fordulván felvilágosításért, a következő választ nyertük:

BUDAPEST. július 5. (Érk. d. e. 12 ó. 35. p.) *) A fiúmeiek előtt mondott toasztomnak Debreczenre vonatkozó részéről a Budapesti Hirlap tegnapi számában foglalt tudósítás tévedésen alapul. Írásban bővebb értesítést küldök.

Kammermayer, polgármester.

Simonffy Imre polgármesterhez ma délután Ciotta fiúmei polgármestertől Budapestről távirat érkezett e sajnálatos, egész Debreczent felháborító ügyre vonatkozólag. A távirat így szól:

Kammermayer polgármesternél személyesen megjelenvén a legnagyobb sajnálattal értesültem az általa mondott toaszt Debreczenre vonatkozó részének a „Bud. Hirlap“-ban történt teljes elferdítéséről. — A fővárosi polgármester a legnagyobb elismeréssel nyilatkozott Debreczen haladásáról, műveltségéről és azon lelkes magyar vendégszeretetről és nagy-zerű fogadtatásról, melyben a fiúmei polgárság Debr.-ben részesült. Az igazság érdekében kötelességemnek tartom kijelenteni, hogy a nevezett lap állítása tévedésen alapulhat ugyan, de a valósnak meg nem felel. Felkérlek, hogy a mennyire csak lehetséges ez ügyben a helyreigazítást eszközözni sziveskedjék. Ciotta Fiume polgármestere.

*) A debreczeni távirat szolgálat jellemzésére jegezzük ide, hogy a 12 ó. 35. perczkor érkezett sürgönyt 2 ó. 50. perczkor kézbesítették.

Rv. v.

Törvényszéki csarnok.

* A budavári merénylet. A budapesti kir. ítélőtábla szüneti büntető tanácsa tegnap tárgyalta a budapesti királyi törvényszéknek a budai merénylet ügyében hozott ismert vádhatá-

rozatát. A tábla a törvényszék vádhatározatát megváltoztatta. — A másodbíró három órán át tartó tanácskozás után, megváltoztatva a törvényszék vádhatározatát, Csólics Mihályt a Vaszary Kolos hercegprimással szemben megkísérlett gyilkosság büntette és a Kohl Medárd ellen elkövetett szándékos emberölés büntetetének kísérlete miatt helyezte vád alá, úgy, mint azt a királyi ügyészség elejétől fogva indítványozta.

Közgazdaság.

Budapesti áru-tőzsde.

Gyenes és Balog gabona-bizományi cég jelentése. Budapest, július 4.

Napi jelentés.

Gabonaüzlet.

Ma ismét igen gyenge vételkedve mutatnak fel malmaink, a kínálat korlátozott volt ugyan, de az irányzat tovább is lanyha maradt és a forgalmazott 9000 mm. csak 5 krral olcsóbban talált vevőre.

Eladások:

Tiszavidéki 100—78³ mm. 8.55 frt, 200—78 mm. 8.55 frt, 100—78 mm. 8.45 frt, 400—78 mm. 8.52¹/₂ frt, 200—77³ mm. 8.47¹/₂ frt, 100—77³ mm. 8.47¹/₂ frt, 100—77³ mm. 8.45 frt, 100—77 mm. 8.45 frt, 100—76³ mm. 8.35 frt, 100—76³ mm. 8.30 frt, 100—77 mm. 8.30 frt, 100—75³ mm. 8.30 frt, 100—76 mm. 8.35 frt.

3 havi időre.

Rozs	200—6.37 ¹ / ₂	Zab	100—7.40
	300—6.35		100—7.35
	100—6.35		200—7.25
			200—7.—

készpénzfizetés mellett.

Egyéb cikkek változatlanok.

Határidő üzlet. Tekintettel a mai kedvező időjárásra ma ismét lanyha irányzat uralkodott buzában, amíg takarmány cikkek tovább is szilárd irányzatban haladnak, miután ezekben a szükség mindinkább nyilvánvalóvá válik. Ehhez járul még, hogy zabra panaszok hálatszanak a pusztító férgek miatt. A német birodalomban leszállított fuvardíj tételek takarmányra csak szilárdították, de egyelőre még lényegesen nem emelték ezekben az árakat.

Zárlat 1 óra:

B u z a	szept.—okt.	8.19—8.21
R o z s	ősze	6.80—6.82
Tengeri	jul.—augra	5.14—5.16
	aug.—szeptre	5.30—5.31
	szept.—oktre	5.42—5.43
	máj.—junra 1894.	5.60—5.62
Z a b	szept.—okt.	6.60—6.62
R e p c z e	aug.—szept.	15.90—16.—

Zárlat 4 óra.

B u z a	szept.—oktre	8.20—8.22
R o z s	ősze	6.83—6.85
Tengeri	jul.—augra	5.17—5.19
	aug.—szeptre	5.32—5.34
	szept.—oktre	5.42—5.44
	máj.—junra 1894.	5.62—5.64
Z a b	szept.—okt.	6.64—6.66
R e p c z e	aug.—szept.	16.—

Felmondattott: 3000 mm. tengeri.

Külföld. Amerikában tegnap és ma ünnep, Páris lanyha, London változatlan, Berlin mai kezdet változatlan.

Értéktőzsde. Ma ismét kedvező volt a hangulat a hitelrészvényekre, és az árak szépen emelkedtek. A mai lapokban megjelent Wekerle egy nyilatkozata, melyben az ezüstkrízis és ennek a valutaszabályozásra való befolyását tárgyalta, mikor is a helyzetet elég kedvezőnek mondta.

Zárlat 1 óra: Osztr. hitel 336.50, Magy. hitel 413.50, Rimamurányi 217.75, Osztr. államv. 307.25, Déli vasut 103.75. Zárlat 4 óra: Osztr. hitel 337.—, Magy. hitel 413.50, Rimamurányi 217.50, Osztr. államv. 308.—, Déli vasut 104.—.

Időjárás: szép, derült, meleg.

Érték tőzsde.

(A debreczeni „közgazdasági bank részvénytársaság“ közlése 1893. július 4-én.)

Államadósság:

Magyar aranyjárdék 4%	—	—	115.40	115.90
„ vasuti beruházási kötvény 4 ¹ / ₂ %	—	—	124.—	125.—
„ koronajárdék 4%	—	—	94.70	95.20
„ regále váltási kötvény 4 ¹ / ₂ %	—	—	100.75	101.50

Osztrák aranyjárdék 4% — — —	118.—	118.25
Egységes állam kötvény 4 ¹ / ₁₀ % — —	97.75	98.25
Tisza-szegedi 4%-os nyeresémsorsjegy	141.—	142.—

Részvények:

Magyar hitelbank részvény — — —	413.75	414.—
Osztrák hitelrészvény — — —	337.—	337.20
Magyar ipar- és kereskedelmi bank részv.	115.50	115.75

Sorsjegyek:

Magyar jelzálogbank 4%-os sorsjegy	128.50	129.50
Osztrák földhitel sorsjegy 3%-os	115.—	116.—
Magyar vöröskereszt sorsjegy — — —	—	—
Osztrák " " " " — — —	19.25	19.75
Olasz " " " " — — —	13.50	14.—
Bazilika sorsjegy — — —	9.10	9.50
Jó-sziv " — — —	3.10	3.40

Pénznekem:

Cs. és kir. arany — — — — —	5.75	5.90
20 márkás arany — — — — —	12.13	12.16
20 frankos arany (Napoleon d'or) —	9.83	9.87
Sovereigns — — — — —	12.34	12.04

Budapest-kőbányai sertéskereskedelmi csarnok.

Július hó 3. Hízott sertés árak:
I. Magyar első rendű: Öreg nehéz (páronkint 400 kg. felüli súlyban) 42—43 krig. Öreg közép (páronkint) 300—400 kilogramm súlyban 42—43 krig. Fiatal nehéz (páronkint 320 kilogramm felüli súlyban) 44—45 krig. Fiatal közép (páronkint 251—320 kilogramm súlyban 44—45 krig. — Fiatal könnyű (páronkint 250 kgm. terjedő súlyban) 44—44.5 krig. II. Magyar szedett: Nehéz (páronkint 280 kg. felüli súlyban) 42—43 krig. — Közép (páronkint 220—280 kg. súlyban) 43—44 krig. Könnyű (páronkint 220 kg. terjedő súlyban) 42.5—44.5 krig.

A Vedresék nagy ebédje.

— ELBESZÉLÉS. —

Hirt: Vértesi Arnold.

I.

Hetek óta, hónapok óta, minden istenáldott nap, akár reggel, akár délután, akár este, mindig csak azt hallotta Vedres József ur, a szent-mihályi m. kir. adópénztáros a feleségétől, hogy mozogni kell a világban, ha az ember valamire akar jutni és nem kell sajnálni egy ebédet vagy kettőt, mert az annak a módja lám ott vannak Tulokék. Teremtő szent Isten! milyen buta ember! Tán iskolát sem végzett. Mégis tanfelügyelő lett! Ugyan miért? Bizony nem egyébért, mint a sok jó ebédért. A hány miniszteri biztos, osztálytanácsos vagy más efféle befolyásos úri ember itt járt, az mind nála ebédelt. Meg is lett a haszna, mert bizony csak úgy boldogul az ember a világban.

— És ha rám hallgattál volna, — oktatta a férjét, — hát most más állásban lehetnénk, isten tudja milyen rangban, talán pénzügyigazgató, királyi tanácsos...

A jámbor adópénztáros fejét csóválja. — Soha sem volt tisztában azzal, mit ért a felesége az alatt, hogy mozogni kell s becsületes, egyszerű eszével azt sem foghatta föl, hogyan adhattak volna nekik nagy ebédeket abból a szerény kis fizetésből, a mi jött volt egész életükben.

Hogy adhattak volna? Az asszony arra is meg tud felelni. Hát Kis Istvánék hogy adhattak? Tán nekik jobban telt, miből? Mégis addig traktálták az urakat, míg végre Kis Istváné bedugta a férjét abba a mostani zsíros hivatalába.

Biz ugy, egy-két jó ebéd, az a legjobb ajánlat, nincs ahhoz fogható. A terített asztal mellett lehet legkönnyebben megnyerni a befolyásos férfiak pártfogását. Olyankor kitér az ember szíve ha jól evett, ivott s minden érdem duplán látszik, egy jó ebéd végén egy pár pohár finom szegszárdi vagy tokaji, szomorodni világitása mellett.

Vedresné példákat tud idézni, minden nap mást meg mást. Ott van az árvaszéki elnök. Hát minek köszönheti az a hivatalát? Bizony csak annak a kitűnő káposztásrétesnek, a mit a felesége készíteni tud s a mit úgy dicsér a főispán. Ne lett volna csak az a káposztásrétes, a mivel ő méltóságát megnyerték, még csak kandidációba sem jött volna a neve.

Hát az a bukott kereskedő, az a Svihulák

Tivadar, takarékpénztári igazgató lett volna valaha, ha egy nagy vacsorával le nem kenyerezi a választmányi tagokat?

Vedres ur ugyan úgy tudja, hogy azért lett Svihulák Tivadar takarékpénztári igazgató, mert az egész választmányból egyedül ő ért a dologhoz; de az okosabb hallgat s különben sem merné tiszta lelkiismerettel állítani, hogy egyik vagy másik választmányi tag fővilágosításához nem járult-e hozzá az a pezsgő, amit a vacsoránál megittak.

A pezsgő gondolata meg a többi, a mi az afféle nagy ebédrel jár, megborzongatja a szegény adópénztáros szívét. Nem eshetett könnyen a takarékos embernek, a ki forintoként, krajczéronként kuporgatta össze, a micskéje van, hogy most egyszerre kiadjanak annyit, a menyiből egy hónapig, talán kettőig is megélőnek; de az asszony megnyugtatta, hogy egy ebéd nem a világ és majd megkerül a réven, a mi elvesz a vámon.

Vedres ur még ellenkezék, de látja, hogy ugysis hiába. Az asszony minden habozásnak véget vet:

— Bizd csak rám, mindent magamra vállalok.

Ő gondoskodik mindenről. Már tudakozódott is a főispán ő méltósága kedvenc ételéről. — A méltóságos ur különösen a káposztásrétest szereti. A polgármester nem válogatós, mindent megeszik. De vanília crémének lenni kell.

— A nagy uraknak kedvükbe kell járni, Józsi lelkem, úgy megy az ember előre, — oktatja férjét a gondos asszony.

Vedres József urnak nincs ugyan már arra kilátása, hogy előbbre menjen s hogy hatvan éves korában egyéb is lehessen mint ami t. i. adópénztárnok. Csak nyugalomba ne helyezték, nem kíván már ő egyebet. De mikor a felesége a Jóska fiut emlegeti, arra már igazán nem tud mit mondani. Mert biz annak elke-ne egy kis pártfogás. Félév múlva itt a városi tisztújítás, jó lenne aljegyzőnek beválasztatni.

— Hm, hm, — bólintgatott fejével idősebb Vedres József ur.

Már darab idő óta folyvást készült, hogy a Jóska fiu ügyében tiszteletét fogja tenni a polgármester ur ő nagyságánál s a főispán ur ő méltóságánál. Nem volt nehéz Vedresnének kapacitálni, mennyivel hatásosabb lesz az, ha majd a nagy ebéd után teszi tiszteletét, mikor már meg lesz nyerve a főispán ur ő méltóságának, valamint a polgármester ur ő nagyságának s a többi befolyásos uraknak is a jó indulata.

Ne sajnáljon az ember egy ebédet az egyetlen fia javáért. De még kettőt, hármat sem. Mikor attól függ minden! Ha Jóska meg választják aljegyzőnek, ezer forint fizetése lesz és megházasodhatik. A gazdag szücs szomszéd Kapor Balázs megígérte, hogy akkor odaadja a leányát s megtarthatják a lakodalmat.

Vedres József ur arra is csak bólintgatta a fejét, de már olyan mosolyogva, mintha azt mondaná:

— Lánzhordtát! Olyan szép és gazdag leányért hogyne adnánk egy ebédet!

(Folyt köv.)

Apró-cseprő.

* Kifogás. Maffa ur hajnövesztő szert vásárolt. Feltűnik neki, hogy a kereskedő egészen kopasz.

— Hát ön miért nem használja a saját szerét? kérdi.

A kereskedő hidegvérrel felel:

— Hogy vevőim lássák, mily c-unya dolog a kopaszság.

* Szórakozottság. A szállodai háziszolgádormögí magában:

— Tessék, a professzor ur már megint a cizlinderét tette az ajtaja elé a cipője helyett.

*

Mint hogy nem talált magának Lukreciát, dic-ekszik azzal, hogy hány szere mi kalandot szakasztott el.

José Zorilla.

Senki se dicsekedjék, hogy lába már a kengyelben van: a kengyeltől is még könnyen lepottyanhat a földre.

Spanyol közmondás.

A betűk nem pirulnak.

Ciceró.

*

A CSÓK.

Zalokosztasz.

Gyönyörű kis pástrolánykát láttam,
 S egy látásra éreztem szerelmet.
 Csupasz száju kis madárka voltam,
 — Még csak tizenhárom éves gyermek.

Friss páziton ültünk édes ketten,
 Drága Máró, Csak egy szóra kérlek.
 Oh én Máróm, én édes szép lelkem
 Ugy szeretlek, hogy meghalok érted.

Ej no! És ajkamhoz tapadt ajka...
 És szólt Máró, kicsi vagy te gyermek;
 Még nem tudja csillapítani ajkad
 Mámorát az édes szerelemnek.

Felnőttem és újból hozzá mentem —
 Oh más birta szíve hevülését.
 De én soha, soha nem felejttem.
 Pásztrólányka első ölelését.

Görögéből: Strausz Adolf.

*

* Egy technikus pillantása a jövőbe. Eről a thémáról tartott felolvasást Steiner Frigyes tanár, a ki a mérnöki tudományok terén elismert szakteknitely, néhány nap előtt Prágában. Nehéz volna — ugymond — a jövő technikai vívmányait megállapítani. Nincsen proféta, a ki ezt meg tudná tenni. Az azonban több, mint bizonyos, hogy még igen nagy meglepetésekben fog részesülni az emberiség a technikai haladás terén. Felhozta a golyóálló ruha kérdését is, annak bizonyosságát, hogy a mire néhány évvel ezelőtt gondolni sem mertek, t. i. hogy Manlicher-fegyverek óriási löerejének valami ellenállhasson, az most minden feltevés ellenére biztos dolog. Sokan abban is kételkednek hogy a vonatok gyorsaságát fokozni lehessen pedig a mikor a gőzmozdony életbelépett csudának tartották, hogy az 20 kilométer sebességgel tud haladni s most már rendes körülmények közt 70—80—90 kilométer sebességgel is halad a gőzmozdony sőt Amerikában óránként 120 kilométer utat megtettek már egyes alkalmakkor a vonatok. A gyorsaságnak nagymérvű fokozása azonban tényleg nem lehetséges, de nem is volna előnyös. Maga a gyorsaság az ember szervezetére nézve nem ártalmas, hiszen tudjuk, hogy mi is percenkint 29,719 méternyi sebességgel mozgunk a világűrben. Hanem veszélyes a hirtelen történő megállás, a melyet óriási sebességnél nem igen lehet kikerülni. Ha például 60 kilométernyi sebességgel haladó gőzvonat hirtelen megállna, ez az összes utasoknak menthetetlenül halálátokozná. Mert a rázkódás olyan nagy volna, mintha minden egyes utas 144 méter magasságból zuhant volna le. Ha egy 120 kilométer sebességgel közlekedő vonat hirtelen megáll ez egy 57,6 méter magasságból való lezuhanásnak felel meg. A vízszádkódás terén is óriási haladásnak nézünk elébe. A szénnek elfogyásától még mindig rettegnék, pedig jogosulatlanul mert a vízfűtés az tökéletesen pótolni fogja. A tanár érdekes előadását riadó tapsal jutalmazta meg a bálás hallgatóság.

Szerkesztői posta

Szent-László fürdő. Az udautazás a fiumei vendégek fogadtatása miatt késett. A költemény szerzője hálásan köszöni a megtisztelő figyelmet s az útnepélyen ott lesz. P. fordultával részletes programot kérünk, es tleg innen is mennek át többben. Szíves üdvözet.

H. T. (T. A. Sz.) Köszönettel mellőztük.

Kiadó és laptulajdonos:
 „Osokonai” nyomda és kiadó r.-t.

Felelős szerkesztő:

Vértesi Arnold.

Nyilttér.

Vese, húgyhólyag, húgydara
és kősvénybántalmak ellen, továbbá
a légző és emésztési szervek hurutos
bántalmainál, orvosi tekintélyek által a

Lithion-forrás

Salvator

sikerrel rendelve lesz.

Húgyhajtó hatású!

Kellemes ízű! Könnyen emészthető!

Kapható ásványvízkezelőeszközökben és gyógyszerárakban.
A Salvator-forrás igazgatósága Eperjesen.

Valódi

angol gépszijakat,

tömlőt,

csepüt és kendert ajánl

LUSZTIG MÓR

bőr gyári-raktára

Dr. Tihanyi-ház.

Pályázati hirdetés.

A debreczeni izraelita hitközség a Kis új utcába levő és a tulajdonát képező 1723. 1724 és 1825 sorsz. a. telkeken egy emeletes épületet szándékozik építtetni, mely 4 fiu és 6 leány osztály részére 10 tanteremből — 60—60 növendék számára — egy tanítói szobából és egy téli tornahelyiségből, továbbá egy 200 férfi és 100 női ülőhelyre berendezhető imateremből álljon, mely építkezés terveinek és költségvetésének elkészítésére ezennel pályázatot hirdet. A felsorolt helyiségekre nézve a pályázó a következő munkálatokat tartozik be-nyújtani.

1. Az alaprajzokat a nézetek világos kitüntetésével 1 : 100 arányban.
2. Az épületnek minden részleteit kitüntető kereszt és hosszmetseteket a szerkezetek és a nézetek világos megjelölésével 1 : 50 arányban.
3. A homlokzati rajzokat 1 : 50 arányban.
4. A részletes előmérteket.
5. A helyi viszonyoknak megfelelő anyagárak alapján szerkesztett részletes költségvetést.

Az építési stílus egyszerű kivitelű legyen. A telkek helyrajza, valamint az építkezésre vonatkozó felvilágosítások az alólirt elnökségnél szerezhetők meg.

Az első legjobbnak elfogadott pályamű 500, a második 250 koronával díjazatik. A jutalmazott pályaművek a hitközség tulajdonát képezendik.

A beküldött pályaművek fölött a hitközségi előljáróság és az építő bizottságból felkérendő szakértők fognak ítélni.

A pályadíj csak a fenti szerint legjobbnak talált első és második pályamű jutalmazására adatik ki.

A lepecsételt és jeligével ellátott pályatervek legkésőbb **f. 1893. évi július hó 15-ik napjáig** alólirt hitközségi elnökséghez beküldendők.

Debreczen, 1893. Július hó 15.

A HITKÖZSÉGI ELNÖKSÉG.

DEBRECZENBEN,

Piacz- és Nagy-hatvan-utca szegletén lévő saját házam földszinti helyiségeiben berendezett

nagy vasbutorraktáramban

kaphatók:

≡ gyermek bölcsők, ágyak, kocsik, egész szobafelszerelések, ≡

☛ Kerti székek, asztalok és lóczák, ☚

Villagóriák vasállványból vízhatlan vászontető és oldalakkal

Fürdő kádak minden alakban.

Jégszekrények és üveghűtők,

☛ Horgany-fényezett szoba és konyhafelszerelések ☚

Peronospora fecskendők az elismert legjobb rendszerben.

PORCELLÁN KÁLYHÁK és KANDALLÓK,

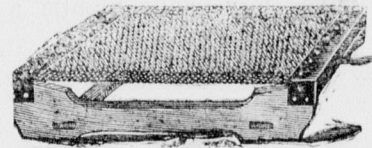
eredeti BUDWEISSI gyártmány, a continensen elismert első minőségben.

A szegedi műtrágyagyár részvénytársaság képvisellete.

Határozott legolcsóbb árak. — Képes árlap ingyen és bérmentve.

TÓTH GYULA vasnagykereskedő

DEBRECZEN.

A világ legjobb fénymáza!

FERNOLENDT
fénymáz

Bécs
gyár alapítottat 1835!

Ezen fénymáz, vitriol nélkül gyorsan a legszébb mély fekete színű fényt adja és a bőrt tartóssá teszi.

Mindenütt raktáron!

Ertesítés! A n. é. közönség saját érdekében kéri, hogy csak **Fernoendt fénymázt** vegyen és csak azon dobozokat elfogadjon, melyek **St. Fernoend**t névalírással vannak ellátva, mivel temérdek értékűtlen utánzat van forgalomban, melynek vignétája az én vignétámhoz hasonlóan vannak nyomva, hogy így a közönséget tévútra vezessék.

BÉCS,
Mariahilferstrasse 35.

Alapított 1845-ben.

DEBRECZEN,
Főtér 1829. sz. a
a m. kir. posta átellenében

KITÜNTETVE TÖBB VILAGKIÁLLÍTÁSON.

NEUMANN M.

bécsi férfi- fiu- és gyermek ruha nagykereskedő és gyáros ajánlja a nyári idényre becses figyelembevételre a következőket:

	férfi öltönyök	8 frt 50 krtól 30 frtig,
	fiu öltönyök	6 " " " 20 "
	gyermek öltönyök	3 " " " 15 "
	férfi felöltők	9 " " " 30 "
	fiu felöltők	7 " " " 15 "
	gyermek felöltők	5 " " " 12 "

A t. szülők figyelmébe ajánlom gazdagon felszerelt raktáram gyermek-öltönyökben, mely csak tartós szövetekből jól elkészített különlegességeket tartalmaz.

A legolcsóbb szabott ár mindegyik darabon számokban meg van jelölve, tehát minden t. vevő a kellemetlen alkudozásoktól meg van kímélve s így természetesen biztosítva van arról, hogy az általa vásárolt ruhákért csak oly árt fizetett, mely annak minőségével egyenértékű.

 Mivel üzletemet ezentúl vasárnap d. e. 10 órakor zárni fogom, e végett a vásárló közönség érdekéből az üzletet szombaton este 11 óráig nyitva tartom.

Mérték utáni megrendelések pontosan teljesítetnek.

A „DEBRECZENI ELLENŐR“ kiadóhivatala.

A „CSOKONAI“

NYOMDA és KIADÓ

— RÉSZVÉNYTÁRSASÁG

szíves figyelmébe ajánlja a modern nyomdászati követelményeknek megfelelően berendezett

 KÖNYVNYOMDÁJÁT

mely újabbban a legdiszesebb betűkkel szaporítottatott s így a legkényesebb igényeket is kielégítheti.

Könyvkötészet

melyben a legkitűnőbb gépek vannak alkalmazva, a fővárosi és külföldi nagyobb könyvkötészetek méltó versenytársa.

 Árai határozottak, olcsók.

Vidéki megrendeléseket pontosan és gyorsan teljesít.

A saját kiadásában megjelenő „Debreczeni Ellenőr“ részére

hirdetéseket olcsón elvállal.

Debr

Előfizet
Egész évre
Félévre
Negyedévre
Egy óra
Egyes sz

Megjeleni
vasárnap

A

Aug
zia kor
tehát le
választók
parlame
sitotta a
elnöki sz
mához.

Mód

tóknak s
az oly re
gyanúsítg
sek szinl
lesülész
egy okm
resztül ta

Szer

már rossz
tők s a
jobb lebe
benne, h
szágnak
fikálás m
nélkül ol
mely a m
közellapo
íránt vis
jelekből,
Dupuy, a
fog ily é
csinálónal
hangulat
tás alkalm
kétkedést
egyetlen

A „Debr

Nő

A pá
dekü kérdé
nézve a kö
Legutóbb a
vajon he
nászuta
hogy a be
nélkül a
ítelik a
Ezen
helyről jött
tatvány.

Mind
szorosság i
galmait.

A nap
— nem is
azon az éjs
fárasztó ölt
pont tizenk
vott vendég
Kimerülten,
nagyon figy
rátnóim m